

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра менеджменту

65 - 406

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних занять з дисципліни
«Стандартизація і сертифікація продукції та послуг»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за спеціальностями 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 281 «Публічне
управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання

Методичні вказівки до виконання практичних занять з дисципліни «Стандартизація і сертифікація продукції та послуг» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальностями 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 281 «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання. № 65 - 405 (Машта Н.О., Рівне: РДГУ, 2022. 58 с.).

Укладач:

Машта Н.О., к.т.н., доцент кафедри менеджменту

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри менеджменту 08 листопада 2021 року, протокол № 12.

Відповідальний за випуск завідувач кафедри менеджменту, доцент, канд. техн. наук Микитин Т.М.

Рецензенти:

Шарчук Т.В., канд. економ. наук, директор ТОВ «Вертекс», м. Рівне

Берташ Б.М., доцент кафедри менеджменту РДГУ, кандидат економічних наук

Зміст

ВСТУП.....	4
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1. Об'єкти та суб'єкти стандартизації. Одиниці вимірювання міжнародної системи SI.	7
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2. Уніфікація як метод стандартизації.	9
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3. Діяльність національних органів стандартизації в різних країнах.	12
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4. Нормативні документи та їх застосування. Національні класифікатори України.	13
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5. Нормативні документи та їх застосування. Позначення, побудова та використання стандартів.	21
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6. Класифікатор нормативних документів НК 004:2020	24
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7. Особливості застосування офіційного каталогу нормативних документів	28
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8. Агентська діяльність з розповсюдження стандартів.	32
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9. Особливості пошуку необхідних стандартів.	34
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10. Штрихове кодування інформації. Кодування одиниць споживання кодами EAN-13.....	36
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 11. Особливості застосування технічних регламентів в Україні.	41
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №12. Інформаційні товарні знаки. Знаки відповідності.....	44
4 Список рекомендованих інформаційних джерел	48
Додаток А. Особливості застосування міжнародної системи вимірювань SI	50
Додаток Б. Вихідні дані до виконання завдання 2.4	52
Додаток В. Приклад визначення коду основного виду діяльності підприємства з використанням методу top-down	54
Додаток Г. Інформаційні товарні знаки	56
Додаток Д. Знаки відповідності різних країн	57

ВСТУП

При підготовці бакалаврів за спеціальностями 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 281 «Публічне управління та адміністрування» важливим є вивчення стандартизації і сертифікації, оскільки знання основ цієї дисципліни допоможе сформувати у здобувачів вищої освіти світогляд щодо термінології у сфері стандартизації та сертифікації; здобувачі набудуть навичок користування національними класифікаторами, каталогами нормативних документів, стандартами; познайомляться з основами технічного регулювання та оцінки відповідності.

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти цілісну систему знань і умінь у галузі стандартизації і сертифікації.

Завдання:

- пояснити суть та зміст дисципліни «Стандартизація і сертифікація продукції та послуг»;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з державною політикою у галузі стандартизації та оцінки відповідності;
- пояснити основні терміни, визначення і поняття, що використовуються у галузі стандартизації і сертифікації;
- встановити основні об'єкти стандартизації та їх характерні особливості;
- познайомити із суб'єктами стандартизації та сертифікації, їх обов'язками та правами;
- охарактеризувати основні види нормативних документів та встановити їх роль у маркетингу/менеджменті/публічному управлінні;
- вивчити особливості застосування штрихової системи кодування інформації;
- ознайомитись із основними поняттями технічного регулювання в Україні та ЄС;
- вивчити порядок проведення оцінки відповідності в Україні;
- охарактеризувати сертифікацію як одну із форм оцінки відповідності;
- вивчити особливості діяльності національних, регіональних і міжнародних організацій зі стандартизації та оцінки відповідності;
- сформувати у майбутніх фахівців вміння і навички вирішення практичних ситуацій, пов'язаних із застосуванням стандартів та проведенням оцінки відповідності.

При цьому здобувачі вищої освіти після вивчення дисципліни повинні:

знати:

- особливості законодавчого регулювання у галузі стандартизації та сертифікації;
- терміни, визначення, поняття, які характеризують стандартизацію і сертифікацію;
- мету, основні принципи, об'єкти і суб'єкти стандартизації і сертифікації;
- категорії та види нормативних документів;
- основні положення щодо застосування нормативних документів;

- особливості міжнародного співробітництва у галузі стандартизації і оцінки відповідності;
- розвиток штрихового кодування в Україні і світі;
- особливості оцінки відповідності вітчизняних та імпортованих товарів.

вміти:

- розрізняти об'єкти та суб'єкти стандартизації;
- застосовувати одиниці вимірювання міжнародної системи SI;
- налагоджувати співпрацю з національними органами стандартизації та оцінки відповідності;
- використовувати у практичній діяльності чинні законодавчі документи, пов'язані зі стандартизацією і сертифікацією продукції та послуг;
- користуватися класифікатором видів економічної діяльності України;
- здійснювати пошук стандартів за класифікатором нормативних документів;
- користуватися національними стандартами;
- застосовувати технічні регламенти;
- розшифровувати інформаційні товарні знаки;
- користуватися сертифікатами відповідності та деклараціями про відповідність.

Головною передбаченою формою підсумкового контролю є залік. Курс орієнтований на рейтингову систему оцінки (у балах). Максимальна кількість балів становить 100 балів, що розподілені у такий спосіб (таблиця 1).

Таблиця 1 - Критерії оцінювання результатів навчання

№ з/п	Вид роботи	Кількість балів	Розрахунок	Максимальна сума балів
1	Активна робота під час лекційних занять	1,0	$1,0 \cdot 12 = 12$	12
2	Перевірка готовності студента до практичного заняття	2,0	$2,0 \cdot 12 = 24$	24
3	Активна робота під час практичних занять	1,0	$1,0 \cdot 12 = 12$	12
4	Звіт за результатами виконання практичних занять	6,0	$6,0 \cdot 1 = 6$	6
5	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	26,0	$26,0 \cdot 1 = 26$	26
6	Модульні контрольні роботи	10,0	$10,0 \cdot 2 = 20$	20
Всього				100

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти отримує бали за результатами виконання наступних видів робіт:

1. Поточна робота:

1.1 Активна робота під час лекційних занять.

При оцінюванні активності студента на лекційному занятті враховується:

- якість роботи на лекції;

- чіткість та правильність формулювання висновків до лекційного заняття;
- поведінка здобувача вищої освіти.

1.2 Перевірка готовності здобувача вищої освіти до практичного заняття.
Готовність здобувача вищої освіти до практичного заняття оцінюється за результатами перевірки засвоєння лекційного матеріалу, що відповідає темі практичного заняття. Вона може проводитись із використанням таких методів:

- усне опитування;
- письмове опитування шляхом проведення самостійної роботи на 5 – 10 хвилин (тестовий контроль знань, відповіді на теоретичні та практичні запитання);
- перевірка доповідей та рефератів, підготовлених здобувачами вищої освіти.

1.3 Активна робота під час практичних занять.

При оцінюванні активності здобувача вищої освіти на практичному занятті враховується:

- повнота та якість виконання практичних завдань;
- відповідність виконання завдань номеру варіанту;
- самостійність роботи здобувача вищої освіти;
- чіткість та правильність формулювання висновків до практичного заняття;
- поведінка здобувача вищої освіти.

1.4 Звіт за результатами виконання практичних занять.

Звіт за результатами виконання практичних занять перевіряється викладачем наприкінці семестру під час проведення модульної контрольної роботи. При оцінюванні звіту враховуються такі фактори:

- наявність усіх практичних занять;
- якість виконання та оформлення практичних занять;
- чіткість та правильність формулювання висновків до практичного заняття;
- своєчасність представлення звіту викладачу.

1.5 Модульні контрольні роботи.

При оцінюванні модульної контрольної роботи необхідно зважати на:

- правильність відповідей здобувача вищої освіти на тестові, теоретичні та ситуаційні завдання;
- якість обґрунтування студентом власної думки;
- естетичність оформлення роботи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: Об'єкти та суб'єкти стандартизації. Одиниці вимірювання міжнародної системи SI.

Мета: Навчитися відрізняти суб'єкти та об'єкти стандартизації. Ознайомитися із міжнародною системою одиниць вимірювання SI як об'єктом стандартизації.

Матеріальне забезпечення:

1. Законодавчі документи: Закон України "Про стандартизацію" (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>)

2. Нормативно-технічна документація: ДСТУ 1.1:2015 (ISO/IEC Guide 2:2004, MOD) "Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Словник термінів" (https://quality.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/dstu_1_1_2015.pdf)

Питання для підготовки студентів до заняття:

1. Перерахуйте основні етапи розвитку стандартизації як науки та охарактеризуйте їх.
2. Дайте визначення поняттю "стандартизація" та назвіть основні види стандартизації.
3. Вкажіть мету, об'єкти та суб'єкти стандартизації.
4. Поясніть основні принципи стандартизації.
5. Що є основними завданнями стандартизації?

***Завдання 1.1.** Використовуючи ДСТУ 1.1:2015, дайте визначення терміну «об'єкт стандартизації». Сформулюйте визначення терміну «суб'єкт стандартизації».*

***Завдання 1.2.** Вкажіть, до об'єктів чи суб'єктів стандартизації, належать наведені нижче поняття. Відповідь оформіть у вигляді таблиці 1.1.*

Продукція; Держпродспоживслужба; Кабінет Міністрів України, технологічна лінія з виготовлення пива; парфуми; хлібобулочні вироби; Керівна Рада національного органу стандартизації; ТК 150; ресторанний бізнес; випробувальна лабораторія; приватний підприємець; готельний бізнес;

пластмаса; товариство з обмеженою відповідальністю; національні ресурси; виробниче підприємство; товар; регіональна організація зі стандартизації; методика проведення випробувань; споживач; система контролю якості на підприємстві; Верховна Рада України.

Таблиця 1.1 – Об’єкти та суб’єкти стандартизації

Об’єкти	Суб’єкти

Завдання 1.3 Користуючись Законом України «Про стандартизацію», ознайомитися з основними групами об’єктів національної стандартизації. До яких груп можна віднести наведені нижче поняття? Результати роботи оформити у вигляді таблиці 1.2.

Метод визначення густини молока, будівельна експертиза, класифікатор національних стандартів, шини до автомобілів, автомобільний транспорт, мобільний зв’язок, система одиниць вимірювань SI, умовні позначення на етикетках засобів медичної техніки, дев’ятиповерховий будинок, хліб, правила маркування тари, система газопостачання України, техніка безпеки на металургійному підприємстві, класифікація та термінологія щитів дерев’яних, комп’ютерна програма, стіл, банківська система України, папір, автомобіль, торгівля, енергосистема, степлер, цегла, танк, охорона праці, система повітряного захисту України, права споживачів, гігієна праці, маркування взуття, персонал зварювального виробництва, система управління якістю медичних виробів, умовні позначення для лічильників електричної енергії змінного струму

Таблиця 1.2 – Об’єкти стандартизації

№ п/п	Назва групи (стаття 5 ЗУ)	Об’єкти
1		
2		
3		

Завдання 1.4. Ознайомитися з основними одиницями системи SI, як об’єктом стандартизації (додаток А). Встановити переваги та недоліки даної системи (у вигляді таблиці 1.3). Виявити основні проблеми, що можуть виникнути при переході та застосуванні міжнародної системи одиниць вимірювання SI.

Таблиця 1.3 – Переваги та недоліки (проблеми у застосуванні) міжнародної системи одиниць вимірювання SI

Переваги	Недоліки (проблеми у застосуванні)

За результатами роботи зробити висновки про необхідність вивчення стандартизації як науки для обраної Вами спеціальності.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: Уніфікація як метод стандартизації.

Мета: Навчитися розраховувати показники рівня уніфікації та робити висновки на основі отриманих результатів.

Питання для підготовки студентів до заняття:

1. Сформулюйте визначення терміну «метод стандартизації».
2. Перерахуйте основні методи стандартизації.
3. Поясніть суть методу стандартизації «упорядкування».
4. Наведіть спільні та відмінні ознаки комплексної та випереджувальної стандартизації.
5. Особливості законодавчого регулювання стандартизації в Україні.

Завдання 2.1. *Ознайомтесь із походженням терміну «уніфікація». Сформулюйте власне визначення терміну «уніфікація».*

Зважаючи на те, що термін «уніфікація» походить від латинських слів «unus» - один та «facio» - робити, об'єднувати сформулюйте власне визначення терміну «уніфікація».

Завдання 2.2 *Визначте основні відмінності між стандартними, уніфікованими, запозиченими та оригінальними вузлами і деталями. Зробіть висновки.*

Таблиця 2.1 – Поняття про стандартні, уніфіковані, запозичені та оригінальні вузли і деталі

№ п/п	Вид деталей	Характеристика
1	Стандартні	це деталі та вузли, виготовлені на даному підприємстві відповідно до міжнародних, національних стандартів або стандартів підприємства
2	Уніфіковані	це деталі та вузли, які не охоплені стандартами, але застосовуються багаторазово і виготовляються за стандартами підприємства
3	Запозичені	Це деталі та вузли, спроектовані раніше для будь-якого виробу
4	Оригінальні	Деталі та вузли, які спеціально сконструйовані для даного виробу

Завдання 2.3 *Ознайомтесь з основними показниками, які дозволяють оцінити рівень уніфікації виробів.*

Для оцінки рівня уніфікації виробу використовують такі показники (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2 – Показники, що використовуються оцінки рівня уніфікації виробу

№ п/п	Назва показника	Особливості застосування	Формула для розрахунку	Умовні позначення
1	Коефіцієнти застосування			
1.1	Коефіцієнт застосування виробу	Характеризує <u>ступінь конструктивної спадковості</u> складових частин у виробі, який розробляється	$K_z = \frac{n - n_o}{n}$	n – загальна кількість деталей у виробі; n_o – кількість оригінальних деталей у виробі
			$n = n_c + n_y + n_z + n_o$	n_c – кількість стандартних деталей; n_y – кількість уніфікованих деталей; n_z – кількість запозичених деталей.
1.2	Коефіцієнт застосування стандартних деталей	Характеризує <u>ступінь насичення</u> виробу <u>стандартними</u> деталями	$K_{zc} = \frac{n_c}{n}$	n_c – кількість стандартних деталей; n – загальна кількість деталей у виробі.
1.3	Коефіцієнт застосування уніфікованих деталей	Характеризує <u>ступінь насичення</u> виробу <u>уніфікованими</u> деталями	$K_{zy} = \frac{n_y}{n}$	n_y – кількість уніфікованих деталей; n – загальна кількість деталей у виробі.
1.4	Коефіцієнт застосування запозичених деталей	Характеризує <u>ступінь насичення</u> виробу <u>запозиченими</u> деталями	$K_{zz} = \frac{n_z}{n}$	n_z – кількість запозичених деталей; n – загальна кількість деталей у виробі.
2	Коефіцієнти повторюваності			
2.1	Коефіцієнт повторюваності виробу	Характеризує <u>рівень взаємозамінності</u> складових частин <u>всередині виробу</u>	$K_{пов} = 1 - \frac{n_n}{n}$	n_n – загальна кількість найменувань деталей; n – загальна кількість деталей у виробі.
2.2	Коефіцієнт повторюваності стандартних деталей		$K_{повс} = 1 - \frac{n_{nc}}{n_c}$	n_n – загальна кількість найменувань стандартних деталей; n_c – загальна кількість стандартних деталей у виробі.
2.3	Коефіцієнт повторюваності уніфікованих деталей		$K_{пову} = 1 - \frac{n_{ny}}{n_y}$	n_{ny} – загальна кількість найменувань уніфікованих деталей; n_y – загальна кількість уніфікованих деталей у виробі.
2.4	Коефіцієнт повторюваності запозичених деталей		$K_{повз} = 1 - \frac{n_{nz}}{n_z}$	n_{nz} – загальна кількість найменувань запозичених деталей; n_z – загальна кількість запозичених деталей у виробі.

За результатами розрахунків наведених вище коефіцієнтів роблять висновок про рівень уніфікації виробу. При цьому зважають на те, що вищому

рівню уніфікації відповідають вищі значення коефіцієнтів застосування і коефіцієнтів повторюваності, проте перевага віддається коефіцієнту застосування.

Завдання 2.4 *Визначити показники рівня уніфікації та проаналізувати отримані результати, вказавши який із виробів має найвищий рівень уніфікації. Відповідь обґрунтувати.*

Здобувач вищої освіти виконує завдання відповідно до свого номеру варіанту, який визначається його порядковим номером у загальному списку групи. Вихідні дані наведено у додатку Б.

Результати розрахунків подати у вигляді таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Результати визначення рівня уніфікації виробів

№ варіанту	№ виробу	Коефіцієнти							
		Застосування				Повторюваності			
		$K_{зс}$	$K_{зу}$	$K_{зз}$	K_z	$K_{повс}$	$K_{пову}$	$K_{повз}$	$K_{пов}$

Завдання 2.5. *Оцінити, як змінився рівень уніфікації конструкції у звітному році порівняно з базовим (для розрахунку використовувати коефіцієнт застосування). Вихідні дані наведено у таблиці 2.4.*

Таблиця 2.4 – Вихідні дані до завдання 2.5

Показник	Базовий рік	Звітний рік
Загальна кількість складових частин у виробі	60	65
Кількість оригінальних частин	12	14

За результатами роботи зробити висновки про роль уніфікації для підвищення рівня ефективності роботи підприємства.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Діяльність національних органів стандартизації в різних країнах.

Мета: Познайомитись з особливостями діяльності національних органів стандартизації в різних країнах.

Питання для підготовки студентів до заняття:

1. Обґрунтуйте доцільність міжнародного співробітництва у галузі стандартизації.
2. Наведіть структуру міжнародної системи стандартизації.
3. Діяльність міжнародних організацій зі стандартизації: ISO та IEC.
4. Діяльність регіональних організацій зі стандартизації: CEN, CENELEC, ETSI, МГС.
5. Участь України у міжнародних та регіональних організаціях зі стандартизації

Завдання 3.1 (виконується заздалегідь). Підготуйте презентацію щодо особливостей діяльності національного органу стандартизації у країні (за вибором). Перелік країн подано у таблиці 3.1. Завдання виконується відповідно до варіанту, який визначається порядковим номером студента у загальному списку групи.

Презентація повинна містити:

- титульну сторінку;
- інформацію про дату створення національного органу стандартизації;
- емблему;
- структуру національного органу стандартизації;
- особливості діяльності національного органу стандартизації;
- кількість виданих стандартів;
- участь у міжнародних та регіональних організаціях зі стандартизації;
- висновки тощо.

Таблиця 3.1 – Варіанти завдань

№	Завдання	№	Завдання
1	Австралія	11	Об'єднані Арабські Емірати
2	Великобританія	12	Південно-Африканська Республіка
3	Індія	13	Польща
4	Індонезія	14	Російська Федерація
5	Іспанія	15	США
6	Італія	16	Туреччина
7	Канада	17	Франція
8	Китай	18	Японія
9	Німеччина	19	Єгипет
10	Норвегія	20	Узбекистан

За результатами роботи зробити висновки про спільні та відмінні ознаки у діяльності національних органів зі стандартизації різних країн.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема: Нормативні документи та їх застосування. Національні класифікатори України.

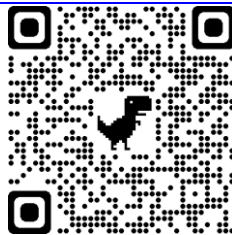
Мета: Ознайомитися з основними поняттями класифікації і принципами побудови національних класифікаторів України.

Матеріальне забезпечення:

1. Національний класифікатор України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності», затверджений наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики № 457 від 11.10.2010 (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>).

2. Наказ державного комітету статистики №396 від 23.12.2011 «Про затвердження Методологічних основ та пояснень до позицій Класифікації видів економічної діяльності» (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0396832-11#n14>).

3. Сервіс для визначення кодів видів економічної діяльності за КВЕД-2005 та КВЕД-2010 (http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html)

Завдання 4.1. Використовуючи ДК 009:2010 та наказ Державного комітету статистики №396 від 23.12.2011, ознайомтеся із основними принципами побудови кодів у ДК України 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності».

Завдання 4.2. Використовуючи ДК України 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності» або сервіс для визначення кодів видів економічної діяльності за КВЕД-2010, розпишіть структуру коду, наведеного відповідно до Вашого номеру варіанту. Номери варіантів наведені у таблиці 4.1.

Наприклад:

10.39

Секція С - ПЕРЕРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

Розділ 10 - Виробництво харчових продуктів

Група 10.3 - Перероблення та консервування фруктів і овочів

Клас 10.39 - Інші види перероблення та консервування фруктів і овочів

Таблиця 4.1 – Номери варіантів до завдань 4.2 і 4.3

№ варіанту	Завдання 4.2	Завдання 4.3
1	01.24	Розведення коней та інших тварин родини конячих
2	13.20	Добування солі
3	15.20	Виробництво ігристих вин
4	17.24	Пошиття шкіряного одягу на замовлення
5	19.10	Виробництво взуття
6	21.20	Друкування паперових етикеток
7	27.11	Виробництво пластмасових труб
8	28.49	Виробництво сталевих бочок
9	32.12	Торгівля легковими автомобілями
10	35.13	Карбування монет
11	36.00	Виробництво ляльок
12	38.21	Оптова торгівля яблуками
13	43.12	Надання складських площ в оренду
14	46.39	Діяльність веб-сайту
15	46.65	Виробництво соняшникової олії
16	47.79	Роздрібна торгівля квітами
17	59.14	Діяльність національної пошти
18	81.21	Надання послуг перекладу

Завдання 4.3. Використовуючи ДК України 009:2010 „Класифікація видів економічної діяльності” або сервіс для визначення кодів видів економічної діяльності за КВЕД-2010, визначте код об’єкта відповідно до Вашого номеру варіанту та розпишіть структуру коду. Варіанти завдань наведені у таблиці 4.1.

Завдання 4.4. Використовуючи ДК України 009:2010 „Класифікація видів економічної діяльності” або сервіс для визначення кодів видів економічної діяльності за КВЕД-2010, визначте код основного виду діяльності підприємства з використанням методу top-down відповідно до Вашого номеру варіанту.

Відповідь оформити у вигляді таблиці 4.2.

Варіанти завдань наведені нижче.

Приклад визначення коду основного виду діяльності підприємства наведено у додатку В.

Таблиця 4.2 – Визначення коду основного виду діяльності підприємства з використанням методу top-down

Назва класу	Частка доданої вартості, %	Секція	Розділ	Група	Клас

Перелік задач до виконання завдання 4.4

Варіант №1

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Вирощування фабричного цукрового буряку	10%
2	Вирощування картоплі для продовольчого споживання	5%
3	Вирощування овочевої розсади	3%
4	Вирощування великої рогатої худоби молочних порід	18%
5	Вирощування свійської птиці	13%
6	Одержування яєць	20%
7	Заготівля чорниць	31%

Варіант №2

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Вирощування фабричного цукрового буряку	20%
2	Вирощування картоплі для продовольчого споживання	5%
3	Вирощування овочевої розсади	3%
4	Вирощування великої рогатої худоби м'ясних порід	18%
5	Вирощування свійської птиці	23%
6	Виловлювання риби у прісноводних водоймах	10%
7	Розведення риби у прісноводних водоймах	10%
8	Подрібнення, очищення та рафінування солі	11%

Варіант №3

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Забій худоби	20%
2	Виробництво охолодженого та замороженого м'яса	15%
3	Виробництво ковбасних виробів	18%
4	Консервування риби	13%
5	Виробництво одягу з хутра	23%
6	Виробництво одягу зі шкіри	11%

Варіант №4

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Забій худоби	10%
2	Виробництво охолодженого та замороженого м'яса	15%
3	Виробництво ковбасних виробів	18%
4	Консервування риби	23%
5	Виробництво хутра	23%
6	Виробництво одягу зі шкіри	11%

Варіант №5

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Сушіння деревини	10%
2	Виробництво панелей дерев'яних	15%
3	Виробництво дерев'яної тари	18%
4	Виробництво гофрованого картону	23%
5	Виробництво паперових мішків та пакетів	23%
6	Друкування газет	11%

Варіант №6

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Виробництво дерев'яної тари	18%
2	Виробництво плетених виробів	15%
3	Виробництво гофрованого картону	10%
4	Виробництво паперових мішків та пакетів	23%
5	Виробництво паперових канцелярських виробів	23%
6	Друкування газет	11%

Варіант №7

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Виробництво гумових шин	18%
2	Виробництво тари з пластмас	15%
3	Виробництво пластмасового кухонного посуду	10%
4	Виробництво листового скла	20%
5	Виробництво скляних пляшок	23%
6	Виробництво керамічної плитки	14%

Варіант №8

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Виробництво тари з пластмас	15%
2	Виробництво пластмасового кухонного посуду	10%
3	Виробництво листового скла	23%
4	Виробництво скляних пляшок	23%
5	Виробництво лабораторних скляних виробів	18%
6	Виробництво бетонних плит	11%

Варіант №9

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Виробництво годинників	15%
2	Виробництво комп'ютерів	10%
3	Виробництво принтерів	23%
4	Виробництво телефонів	23%
5	Виробництво кухонних комбайнів	18%
6	Виробництво електроміксерів	11%

Варіант №10

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Виробництво годинників	15%
2	Виробництво кухонних меблів	10%
3	Виробництво офісних меблів	23%
4	Виробництво велосипедів	23%
5	Виробництво спортивного інвентарю	18%
6	Виробництво ігор-головоломок	11%

Варіант №11

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Виробництво годинників	5%
2	Виробництво комп'ютерів	10%
3	Виробництво сканерів	23%
4	Виробництво велосипедів	23%
5	Виробництво спортивного інвентарю	18%
6	Виробництво ігор-головоломок	21%

Варіант №12

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Виробництво деталей до автомобілів	15%
2	Виробництво легкових автомобілів	10%
3	Виробництво причепів до автомобілів	23%
4	Виробництво мопедів	23%
5	Виробництво мотоциклів	18%
6	Виробництво велосипедів	11%

Варіант №13

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Виробництво деталей до автомобілів	25%
2	Виробництво легкових автомобілів	10%
3	Виробництво причепів до автомобілів	13%
4	Виробництво мопедів	23%
5	Виробництво мотоциклів	13%
6	Виробництво велосипедів	16%

Варіант №14

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Продаж легкових автомобілів	30%
2	Ремонт легкових автомобілів	20%
3	Роздрібна торгівля автомобільними деталями	13%
4	Торгівля мотоциклами	3%
5	Роздрібна торгівля пальним	18%
6	Оптова торгівля меблями	16%

Варіант №15

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Оптова торгівля посудом	15%
2	Оптова торгівля комп'ютерами	20%
3	Оптова торгівля квітами	18%
4	Оптова торгівля верстатами	13%
5	Оптова торгівля офісними меблями	18%
6	Оптова торгівля деревиною	16%

Варіант №16

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Роздрібна торгівля книгами	15%
2	Роздрібна торгівля уживаним одягом	20%
3	Ремонт взуття	18%
4	Ремонт годинників	13%
5	Ремонт комп'ютерів	18%
6	Ремонт мобільних телефонів	16%

Варіант №17

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання	16%
2	Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання	12%
3	Виробництво макаронних виробів і подібних борошняних виробів	13%
4	Роздрібна торгівля хлібобулочними виробами, борошняними та цукровими кондитерськими виробами в спеціалізованих магазинах	19%
5	Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна	17%
6	Постачання готових страв для подій	23%

Варіант №18

Визначте код основного виду діяльності підприємства, знаючи, що підприємство здійснює такі види економічної діяльності:

№ п/п	Вид економічної діяльності	Частка доданої вартості
1	Вирощування фабричного цукрового буряку	20%
2	Вирощування картоплі для продовольчого споживання	5%
3	Вирощування овочевої розсади	3%
4	Вирощування великої рогатої худоби	18%
5	Вирощування свійської птиці	23%
6	Одержування яєць	10%
7	Розведення кролів	10%
8	Подрібнення, очищення та рафінування солі	11%

За результатами роботи зробіть висновки щодо необхідності створення та використання класифікаторів у різних сферах діяльності.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема: Нормативні документи та їх застосування. Позначення, побудова та використання стандартів.

Мета: Ознайомитися з основними категоріями та видами стандартів, порядком та правилами їх застосування.

Матеріальне забезпечення: Різні види та категорії стандартів.

Питання для підготовки студентів до заняття:

1. Дайте визначення поняттю "стандарт".
2. Перерахуйте основні категорії стандартів.
3. Перерахуйте основні види стандартів.
4. Охарактеризуйте основоположні стандарти.
5. Вимоги до позначення стандартів.

Завдання 5.1. Запишіть позначення стандартів відповідно до свого номеру варіанту, використовуючи інформацію, наведену у таблиці 5.1. Номер варіанту визначається порядковим номером студента у загальному списку групи.

Таблиця 5.1 – Вихідні дані до завдання 5.1

Варіант	Категорія стандарту	Номер стандарту	Рік затвердження	Назва стандарту
1, 11, 21	Національний стандарт України	4635	2006	Плавлений сир. Технічні умови
	Національний стандарт СРСР	28685	1996	Вина игристые. Общие технические условия
	Технічні умови України	16296681.005	2000	Молоко згущене варене. Загальні технічні умови
2, 12, 22	Республіканський стандарт Української РСР	2018	1991	Система обробки інформації. Кодування символів української абетки 8-бітними кодами
	Міждержавний стандарт	14226	1993	Взуття. Норми гнучкості
	Національний стандарт України	3164	1995	Взуття. Методи визначення лінійних розмірів
3, 13, 23	Національний стандарт, прийнятий методом обкладинки відповідно до ISO 14694	14694	2005	Промислові вентилятори. Вимоги до якості балансування та рівнів вібрації
	Національний стандарт України	3242	1995	Взуття спеціальне. Номенклатура показників якості
	Міждержавний стандарт	30678	2000	Взуття. Деталі та заготовки верху. Технічні умови

Варіант	Категорія стандарту	Номер стандарту	Рік затвердження	Назва стандарту
4, 14, 24	Галузевий стандарт України	3-007	2000	Взуття полімерне та полімерно-текстильне. Маркування, пакування, транспортування і зберігання
	Національний стандарт України, гармонізований з ГОСТ 28507-99	3835	1999	Взуття спеціальне з верхом із шкіри для захисту від механічного діяння. Технічні умови
	Національний стандарт, прийнятий за часів СРСР	12183	1966	Мука ржано-пшеничная и пшенично-ржаная обойная хлебопекарная. Технические условия
5, 15, 25	Державний класифікатор	010	1998	Державний класифікатор управлінської документації
	Національний стандарт України	2062	1992	Взуття для людей літнього віку. Технічні умови
	Галузевий стандарт	204.04.05.003	2004	Вагони трамвайні та тролейбусні. Порядок продовження терміну експлуатації
6, 16, 26	Національний стандарт, прийнятий за часів СРСР	16814	1988	Хлебопекарное производство. Термины и определения
	Настанова	4340	2004	Настанови щодо внесення екологічних вимог до стандартів на продукцію. Загальні положення
	Технічні умови України	15.3-22430008.037	2006	Нектари. Загальні технічні умови
7, 17, 27	Національний стандарт України, гармонізований з ГОСТ 14226-93	2061	1992	Взуття. Норми гнучкості
	Національний стандарт України	1676	1991	Скріпки канцелярські. Технічні умови
	Міждержавний стандарт	10060.0	1995	Бетоны. Методы определения морозостойкости. Общие требования
8, 18, 28	Державний класифікатор	019	2001	Державний класифікатор надзвичайних ситуацій
	Технічні умови України	30784040.002	2001	Клей ПВА. Загальні технічні умови
	Національний стандарт, прийнятий методом обкладинки відповідно до ISO 14808	14808	2007	Фотографія. Складники коробок для плівок формату 135

Варіант	Категорія стандарту	Номер стандарту	Рік затвердження	Назва стандарту
9, 19, 29	Галузевий стандарт	21-003	2001	Тара скляна для харчових продуктів. Марки скла
	Національний стандарт України	3485	1996	Взуття. Номенклатура показників якості
	Настанова	4486	2005	Система конструкторської документації. Настанови щодо типової побудови технічних умов
10, 20, 30	Національний стандарт, прийнятий за часів СРСР	24557	1989	Изделия хлебобулочные сдобные. Технические условия
	Державний класифікатор	016	1997	Державний класифікатор продукції та послуг (ДКПП)
	Міждержавний стандарт	31085	2002	Молоко и молочные продукты. Метод определения сахарозы и глюкозы

Завдання 5.2. Ознайомтеся із запропонованими викладачем стандартами (https://drive.google.com/drive/folders/138ePCCuKlCNeZgOILDA2_9NdlR29UuVh?usp=sharing) та проаналізуйте їх. Результати роботи оформіть у вигляді таблиці 5.2 (на прикладі 6 нормативних документів).

Таблиця 5.2 – Аналіз стандартів

№ п/п	Позначення та назва стандарту	Об'єкт стандартизації	Дата введення	Категорія стандарту	Вид стандарту	На заміну НД	Гармонізований з	Розділи НД, їх короткий зміст
1	2	3	4	5	6	7	8	9

У висновках перерахуйте, які категорії стандартів використовують в Україні. Застосування якої з них є необхідним при виході України на міжнародний ринок?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема: Класифікатор нормативних документів НК 004:2020

Мета: Ознайомитися класифікатором нормативних документів НК:004:2020, навчитися ним користуватися.

Матеріальне забезпечення:

1. Національний класифікатор України НК 004:2020 «Український класифікатор нормативних документів», затверджений наказом Міністерства економіки України № 905 від 18.05.2020 (<http://uas.org.ua/ua/services/standartizatsiya/nk-004-2020-ukrayinskiy-klasifikator-normativnih-dokumentiv/>).

Питання для підготовки студентів до заняття:

1. Дайте визначення поняттю "класифікатор".
2. Наведіть особливості застосування національних класифікаторів в Україні.
3. Наведіть приклади застосування класифікації у побуті.

Завдання 6.1. Використовуючи НК 004:2020, ознайомтеся із основним призначенням класифікатора та принципами класифікації нормативних документів у ньому. Дайте відповіді на поставлені запитання.

1. Вкажіть основне призначення класифікатора нормативних документів.
2. Що є об'єктами класифікування НК 004:2020?
3. Вкажіть вид класифікації, що використовується у НК 004:2020.
4. З яких частин складається код позиції класифікатора?
5. З яким міжнародним документом гармонізовано НК 004:2020?

Завдання 6.2. За результатами вивчення вступної частини класифікатора НК 004:2020, пройдіть тестування за посиланням: <https://vseosvita.ua/test/start/gsm930>.

Завдання 6.3. Використовуючи НК 004:2020 «Український класифікатор нормативних документів» розпишіть структуру кодів, наведених відповідно до Вашого номеру варіанту. Номери варіантів наведені у таблиці 6.1.

Наприклад: Розпишіть структуру коду 97.200.40

Клас	97	Побутова техніка та торговельне устаткування. відпочинок. спорт
Група	97.200	Устаткування для дозвілля
Підгрупа	97.200.40	Ігрові майданчики

Таблиця 6.1 – Номери варіантів до завдання 6.2

№ варіанту	Завдання 6.2		
1	59.060.99	67.080.10	73.040
2	71.040.20	75.160.10	93.080.10
3	77.040.20	87.040	61.060
4	79.060.10	91.090	17.220.20
5	65.060.70	97.040.10	03.040
6	81.040.20	75.160.10	07.030
7	83.080.20	93.110	17.220.20
8	91.010.20	03.080.30	07.030
9	93.080.10	59.060.99	65.160
10	01.040.33	71.040.20	81.040.20
11	01.080.10	91.010.20	77.040.20
12	61.060	11.040.20	13.020.60
13	93.110	67.080.10	73.040
14	97.040.10	01.040.33	03.40
15	85.080.30	87.040	83.080.20
16	91.090	01.080.10	13.020.60
17	65.160	79.060.10	11.040.20
18	03.080.30	85.080.30	65.060.70

Завдання 6.4. Використовуючи НК 004:2020 «Український класифікатор нормативних документів», класифікуйте запропоновані стандарти відповідно до їхніх об'єктів (запишіть код). Номери варіантів наведені у таблиці 6.2.

Теоретична інформація:

Відповідно до п.3.2 НК 004:2020 стандарти треба класифікувати відповідно до їхніх об'єктів:

1. Спочатку визначають відповідний клас для даного об'єкта.
2. Потім визначають код групи.
3. Після цього визначають код підгрупи, якщо групу поділено на підгрупи.

Наприклад:

Стандарт ISO 3412:1992 «Транспорт дорожній. Екрановані та водозахищені свічки запалювання та їхні з'єднання. Типи 1А і 1В» належить до:

- класу 43 Дорожньо-транспортна техніка.
- група 43.060 Двигуни внутрішнього згоряння для дорожньо-транспортних засобів
- підгрупа 43.060.50 Електричне та електронне устаткування. Системи керування.

Стандарти можна відносити за цим класифікатором більше ніж до однієї групи чи підгрупи.

Наприклад, стандарт ISO 7686:2005 «Труби й фітинги пластмасові. Визначення непрозорості треба віднести до двох підгруп»

- 23.040.20 Пластмасові труби
- 23.040.45 Пластмасові фітинги

Проте не рекомендовано надавати одному документу понад чотири кодових позначення.

Таблиця 6.2 – Номери варіантів до завдання 6.4

№ варіанту	Завдання 6.3	
1	ДСТУ 3924:2014 «Шоколад. Загальні технічні умови»	ДСТУ ISO/TR 10652:2006 «Одяг. Стандартна система визначення розмірів» ISO/TR 10652:1991, IDT)
2	ДСТУ 7174:2010 «Чай чорний байховий фасований. Технічні умови»	ДСТУ 2956-94 «Застібка текстильна. Терміни та визначення основних понять»
3	ДСТУ ISO 2292:2018 «Какао-боби. Відбирання проб»	ДСТУ ISO 17701:2007 «Взуття. Метод випробування верху і підкладки щодо проникнення фарби» (ISO 17701:2003, IDT)
4	ДСТУ 4492:2017 «Олія соняшникова. Технічні умови»	ДСТУ 2979-95 «Вироби скляні технічні. Терміни та визначення»
5	ДСТУ 2567:2007 «Цукрове виробництво. Терміни та визначення понять»	ДСТУ 1509-94 «Кілки дерев'яні. Загальні технічні умови»
6	ДСТУ 4326:2016 «Ірис. Загальні технічні умови»	ДСТУ ISO 4418-2001 «Одяг. Рукавичні вироби. Позначення розмірів» (ISO 4418:1977, IDT)
7	ДСТУ 4649:2006 «Мед з фітодобавками. Технічні умови»	ДСТУ 1755-94 «Взуття відремонтоване. Загальні технічні умови»
8	ДСТУ 4865:2007 «Цукор. Метод визначення крохмалю»	ДСТУ Б.В.2.7-243:2010 «Вироби паркетні. Паркет планковий. Технічні умови»
9	РСТ УРСР 1891-80 «Хліб кийвський. Технічні умови»	ДСТУ EN 13354:2009 «Щити дерев'яні. Метод визначення якості з'єднання» (EN 13354:2008, IDT)
10	ДСТУ 3139:2015 «Пивоваріння. Терміни та визначення понять»	ДСТУ 3164-95 «Взуття. Методи визначення лінійних розмірів»
11	ДСТУ 3768:2019 «Пшениця. Технічні умови»	ДСТУ ISO/TR 10652:2006 «Одяг. Стандартна система визначення розмірів» ISO/TR 10652:1991, IDT)
12	ДСТУ 4525:2006 «Кукурудза. Технічні умови»	ДСТУ ISO 17701:2007 «Взуття. Метод випробування верху і підкладки щодо проникнення фарби» (ISO 17701:2003, IDT)
13	ДСТУ 4543:2006 «Борошно соєве харчове. Технічні умови»	ДСТУ ГОСТ 31406:2014 «Вироби трикотажні купальні. Загальні технічні умови» (ГОСТ 31406-2009, IDT)
14	ДСТУ 3571:2015 «Консерви. Овочі	ДСТУ 2956-94 «Застібка текстильна.

№ варіанту	Завдання 6.3	
	різані в томатному соусі. Загальні технічні умови»	Терміни та визначення основних понять»
15	ДСТУ 294-91 «Хрін-корінь свіжий. Технічні умови»	ДСТУ 2979-95 «Вироби скляні технічні. Терміни та визначення»
16	ДСТУ 4608:2006 «Чіпси і снеки картопляні. Загальні технічні умови»	ДСТУ 1509-94 «Кілки дерев'яні. Загальні технічні умови»
17	ДСТУ 6074:2009 «Консерви. Квасоля консервована. Технічні умови»	ДСТУ ISO 4418-2001 «Одяг. Рукавичні вироби. Позначення розмірів» (ISO 4418:1977, IDT)
18	ДСТУ 4554:2006 «Сир кисломолочний. Технічні умови»	ДСТУ 1755-94 «Взуття відремонтоване. Загальні технічні умови»

За результатами роботи зробіть висновки щодо доцільності існування українського класифікатора нормативних документів.

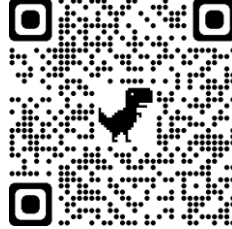
ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема: Особливості застосування офіційного каталогу нормативних документів

Мета: Ознайомитися з офіційним каталогом нормативних документів, навчитися ними користуватись.

Матеріальне забезпечення:

1. Офіційний каталог нормативних документів (<http://katalog.uas.org.ua/>).

Питання для підготовки студентів до заняття

1. Наведіть класифікацію стандартів за обов'язковістю виконання.
2. Наведіть класифікацію стандартів за особливостями впровадження.
3. Наведіть класифікацію стандартів за рівнем суб'єкта стандартизації.
4. Наведіть класифікацію стандартів за специфікою об'єкта стандартизації.
5. Наведіть вимоги до позначення стандартів.

Завдання 7.1. Ознайомтеся із особливостями ведення та застосування в Україні каталогів нормативних документів.

Каталог - систематичний звід, перелік будь-яких об'єктів, який дає змогу віднайти кожен об'єкт і певне позначення відповідно до прийнятих правил його укладання. Каталог може містити характеристики, показники та інші дані щодо об'єктів, внесених до каталогу.

Каталоги нормативних документів існують у друкованому і електронному вигляді. Каталог НД України on-line (<http://katalog.uas.org.ua/>) - єдиний в Україні інформаційний ресурс, інформація до якого вноситься миттєво після опублікування відповідних наказів Національного органу стандартизації.

Друковані каталоги національних та міждержавних стандартів видаються щорічно. До них входять діючі нормативні документи за станом на 1 січня того року у якому видані.

Каталоги нормативних документів дозволяють:

- володіти актуальною інформацією щодо стандартів (чинні, скасовані, переглянуті, зміни тощо)
- визначити перелік стандартів, які регламентують виробництво, випробування, пакування і маркування певної продукції чи послуги
- дізнатися, на які стандарти можна посылатися під час підписання контрактів на постачання чи придбання продукції
- визначити перелік стандартів, необхідних підприємству

- побачити динаміку розвитку технічного законодавства в заданій предметній галузі.

Завдання 7.2. Використовуючи офіційний каталог НД України (<http://katalog.uas.org.ua/>), визначте, яку інформацію про стандарт можна отримати з нього. Відповідь запишіть.

Завдання 7.3. Виконати пошук стандартів за допомогою офіційного каталогу НД України (<http://katalog.uas.org.ua/>) трьома методами відповідно до свого номеру варіанту.

МЕТОД 1. ПОШУК СТАНДАРТІВ, ЯКЩО ВІДОМИЙ КОД ГРУПИ/ПІДГРУПИ ПРОДУКЦІЇ ВІДПОВІДНО ДО НК 004:2020. Цим методом користуються у тому випадку коли необхідно визначити усі існуючі стандарти для певної продукції/послуги.

Студенту необхідно виписати 3 стандарти, які належать до певної групи/підгрупи відповідно до свого номеру варіанту (таблиця 7.1).

Наприклад: Виписати 3 стандарти, які входять до підгрупи 97.200.40

№ п/п	Позначення стандарту	Назва стандарту	Гармонізований з	Чинність
1	ГОСТ 28171-89	Автоматы игровые. Общие технические условия	-	Не чинний
2	ДСТУ EN 1176-3:2018 (EN 1176-3:2017, IDT)	Устаткування та покриття дитячих ігрових майданчиків. Частина 3. Додаткові спеціальні вимоги щодо безпеки та методи випробування гірок	EN 1176-3:2017	чинний, буде скасовано
3	ДСТУ EN 1176-5:2019 (EN 1176-5:2008, IDT)	Устаткування та покриття дитячих ігрових майданчиків. Частина 5. Додаткові спеціальні вимоги щодо безпеки та методи випробування каруселей	EN 1176-5:2008	чинний

Таблиця 7.1 – Номери варіантів до завдання 7.3 (МЕТОД 1)

№ варіанту	Завдання 7.3	№ варіанту	Завдання 7.3
1	59.060.99	10	01.040.33
2	71.040.20	11	01.080.10
3	77.040.20	12	61.060
4	79.060.10	13	93.110
5	65.060.70	14	97.040.10
6	81.040.20	15	85.080.30
7	83.080.20	16	91.090
8	91.010.20	17	65.160
9	93.080.10	18	03.080.30

МЕТОД 2. ПОШУК СТАНДАРТІВ, ЯКЩО ВІДОМИЙ ОБ'ЄКТ. Цим методом користуються у тому випадку, якщо об'єкт більш конкретизовано.

Студент знаходить відповідну для продукту групу та виписує 3 стандарти, які стосуються заданого об'єкта. Завдання виконується відповідно до свого номеру варіанту (таблиця 7.2).

Наприклад: Виписати 3 стандарти, які стосуються мармеладу.

Мармелад входить у групу 67 «Технологія виробництва харчових продуктів»

Група - 67.180 Цукор. Цукристі продукти. Крохмаль

Підгрупа - 67.180.10 Цукор і цукристі продукти

№ n/n	Позначення стандарту	Назва стандарту	Гармонізований з	Чинність
1	ДСТУ 4333:2004	Мармелад. Загальні технічні умови	-	Не чинний
2	ДСТУ 4333:2018	Мармелад. Загальні технічні умови	-	Чинний
3	ДСТУ 5059:2008	Вироби кондитерські. Методи визначання цукрів	-	Чинний

Таблиця 7.2 – Номери варіантів до завдання 7.3 (МЕТОД 2)

№ варіанту	Завдання 7.3 (метод 2)		
1	Шоколад	Фінансові операції	Картопля
2	Чай чорний	Послуги з занять підводним плаванням	Яблука сушені
3	Какао-боби	Послуги агентів з нерухомості	Дріжджі хлібопекарські
4	Олія соняшникова	Соціальна безпека	Оселедець гарячого коптіння
5	Цукор	Управління якістю	Цибуля ріпчаста
6	Ірис	Телекомунікаційні мережі	Огірки свіжі
7	Мед натуральний	Радіобладнання	Капуста брюссельська
8	Вино виноградне	Залізничний транспорт	Консерви ікра кабачкова
9	Хліб	Автобус	Малина свіжа
10	Пиво	Шини	Яйця курячі
11	Пшениця	Туризм	Вареники заморожені
12	Кукурудза	Застібка текстильна	Гірчиця
13	Борошно соєве	Взуття шкіряне	Горіхи грецькі
14	Томатний соус	Рукавички	Бринза
15	Огірки свіжі	Паркет планковий	Маргарин
16	Чіпси картопляні	Щити дерев'яні	Крупа гречана
17	Квасоля консервована	Цегла	Крупа манна
18	Сир кисломолочний	Шифер	Карамель

МЕТОД 3. ПОШУК СТАНДАРТІВ, ЯКЩО ВІДОМЕ ПОЗНАЧЕННЯ СТАНДАРТУ. Цим методом користуються у тому випадку, якщо відоме тільки позначення стандарту (індекс та номер).

Студент знаходить назву стандартів відповідно до свого номеру варіанту (таблиця 7.3).

Наприклад: Встановити назву стандарту ДСТУ ISO 6322-2:2004

№ n/n	Позначення стандарту	Назва стандарту	Гармонізований 3	Чинність
1	ДСТУ ISO 6322- 2:2004	Зберігання зернових і бобових. Частина 2. Практичні рекомендації	ISO 6322-2:2000	Чинний

Таблиця 7.3 – Номери варіантів до завдання 7.3 (МЕТОД 3)

№ варіанту	Завдання 7.3 (метод 3)		
1	ДСТУ 1509-94	ДСТУ ISO 17701:2007	ДСТУ 2035-92 (ГОСТ 3548-93)
2	ДСТУ 2567:2007	ДСТУ ISO 2292:2018	ДСТУ 2037-92 (ГОСТ 30022.1-93)
3	ДСТУ 294-91	ДСТУ ISO/TR 10652:2006	ДСТУ 2058-92 (ГОСТ 30019.4-93)
4	ДСТУ 2956-94	ДСТУ ISO 2:2009	ДСТУ 2061-92 (ГОСТ 14226-93)
5	ДСТУ 2979-95	ДСТУ ISO 5-1:2010	ДСТУ 2087-92 (ГОСТ 12497-93)
6	ДСТУ 3139:2015	ДСТУ ISO 22:2009	ДСТУ 2093-92 (ГОСТ 10587-93)
7	ДСТУ 3571:2015	ДСТУ ISO/IEC Guide 28:2007	ДСТУ 2095-92 (ГОСТ 30001.2-93)
8	ДСТУ 3768:2019	ДСТУ ISO 35:2007	ДСТУ 2104-92 (ГОСТ 12965-93)
9	ДСТУ 3924:2014	ДСТУ ISO 36:2007	ДСТУ 2112-92 (ГОСТ 9923-93)
10	ДСТУ 4326:2016	ДСТУ ISO 37:2007	ДСТУ 2115-92 (ГОСТ 20455-93)
11	ДСТУ 4492:2017	ДСТУ ISO/IEC Guide 50:2001	ДСТУ 2118-93 (ГОСТ 17471-93)
12	ДСТУ 4525:2006	ДСТУ ISO/IEC Guide 51:2002	ДСТУ 2150-93 (ГОСТ ИСО 4251/4-94)
13	ДСТУ 4543:2006	ДСТУ ISO 53:2001	ДСТУ 2166-93 (ГОСТ 24972-93)
14	ДСТУ 4554:2006	ДСТУ ISO/IEC Guide 53:2008	ДСТУ 2168-93 (ГОСТ 27178-93)
15	ДСТУ 4608:2006	ДСТУ ISO 54:2001	ДСТУ 2178-93 (ГОСТ 127.3-93)
16	ДСТУ 4649:2006	ДСТУ ISO/IEC Guide 59:2000	ДСТУ 2181-93 (ГОСТ 127.1-93)
17	ДСТУ 4865:2007	ДСТУ ISO/IEC Guide 60:2007	ДСТУ 2182-93 (ГОСТ 127.2-93)
18	ДСТУ 6074:2009	ДСТУ ISO Guide 64:2010	ДСТУ 2182.2-95 (ГОСТ 30355.1-96)

За результатами роботи зробіть висновки щодо спільних і відмінних ознак класифікатора нормативних документів та каталогу нормативних документів.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

Тема: Агентська діяльність з розповсюдження стандартів.

Мета: Виявити переваги та недоліки офіційного та неофіційних каталогів нормативних документів.

Матеріальне забезпечення:

1. Офіційний каталог нормативних документів (<http://katalog.uas.org.ua/>).

2. Сайт науково-інформаційного центру «Леонорм» (<http://www.leonorm.com.ua/>).

3. Каталог ДП «Укрметрестандарт» (<http://csm.kiev.ua/nd/nd.php>).

Питання для підготовки студентів до заняття:

1. Особливості розробки стандартів в Україні.
2. Застосування Кодексу сумлінної практики для розробки, прийняття й застосування стандартів в Україні.
3. Принципи розробки національних стандартів в Україні.
4. Типові етапи проведення робіт з розробки національних стандартів.

Завдання 8.1. Ознайомтеся із основними правилами та принципами агентської діяльності з розповсюдження стандартів (<http://uas.org.ua/ua/natsionalniy-fond-normativnih-dokumentiv/sector-agentskoyi-diyalnosti/>), а також зі встановленими вимогами до офіційних копій нормативних документів (<http://uas.org.ua/ua/natsionalniy-fond-normativnih-dokumentiv/magazin-standartiv/oznaki-ofitsiynoyi-kopiyi/>).

За результатами вивчення теоретичної інформації пройдіть тестування (<https://vseosvita.ua/test/start/dtq498>).

Завдання 8.2. Порівняйте зручність користування каталогами нормативних документів, розміщеними на сайті Національного органу стандартизації та сайтах Агентів з інформаційного забезпечення користувачів в галузі стандартизації.

Відповідь оформіть у вигляді таблиці 8.1.

Таблиця 8.1 – Порівняння зручності користування різними каталогами нормативних документів

№ п/п	Критерій порівняння	Результати користування каталогом		
		http://katalog.uas.org.ua/	http://www.leonorm.com.ua/	http://csm.kiev.ua/nd/nd.php
1	Повна назва каталогу			
2	Найменування підприємства-власника каталогу			
3	Критерії, за якими можна здійснювати пошук стандарту (у безкоштовній версії)			
4	Наявність систематизації стандартів за НК 004:2020			
5	Зміст інформації про стан документа			
6	Інформація про мову, на якій видано стандарт			
7	Інформація про кількість сторінок стандарту			
8	Наявність повних текстів стандартів			
9	Зручність навігації по каталогу			
10	Вартість повної (професійної) версії каталогу			

За результатами роботи зробіть висновки щодо зручності користування офіційними та неофіційними каталогами нормативних документів.

При формулюванні висновків доцільно акцентувати увагу на перевагах та недоліках кожного із проаналізованих каталогів.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

Тема: Особливості пошуку необхідних стандартів.

Мета: Навчитися здійснювати пошук стандартів відповідно до заданої тематики.

Питання для підготовки студентів до заняття:

1. Особливості застосування каталогів нормативних документів в Україні.
2. Структура та призначення офіційного каталогу нормативних документів.
3. Методи пошуку стандартів у каталогах.
4. Каталоги нормативних документів агентів з розповсюдження стандартів.
5. Вимоги до офіційних копій національних стандартів України.

Завдання 9.1. Сформувати перелік усіх чинних національних стандартів, які стосуються певного товару/послуги (залежно від номеру варіанту, таблиця 9.1).

Методичні рекомендації до виконання завдання:

1. Студент самостійно обирає, яким каталогом нормативних документів користуватися при пошуку необхідних стандартів.
2. Інформацію про перелік підібраних стандартів студент подає у довільній формі (у вигляді таблиці чи списку).
3. Перелік підібраних стандартів повинен містити інформацію про індекс, номер, рік прийняття стандарту, його повну назву, кількість сторінок та гармонізацію.
4. Перелік підібраних стандартів повинен містити такі види стандартів (за їх наявності):
 - Стандарти, що висувають вимоги до якості продукції/послуги. **Доцільно ознайомитися з повним текстом стандарту, який встановлює вимоги до якості продукції/послуги. Для цього необхідно здійснити пошук неофіційної копії стандарту в мережі Інтернет.**
 - Термінологічні стандарти
 - Стандарти на методи досліджень
 - Стандарти на правила приймання
 - Стандарти на маркування, транспортування, зберігання тощо

Таблиця 9.1 – Номери варіантів до завдання 9.1

№ варіанту	Завдання 9.1
1	Кава натуральна розчинна
2	Морозиво плодово-ягідне
3	Вершки сухі
4	Капуста брюссельська свіжа
5	Молоко сухе
6	Риба свіжа
7	М'ясо птиці

№ варіанту	Завдання 9.1
8	Морозиво ароматичне
9	Молоко коров'яче питне
10	Пломбір
11	Картопляний крохмаль
12	Крупи, що швидко розварюються
13	Халва
14	Кальмар заморожений
15	Капуста цвітна
16	Морозиво вершкове
17	Вафлі
18	Пшениця

У висновках наведіть інформаційні ресурси (назви та адреси), якими Ви користувались під час пошуку стандартів відповідно до заданої тематики. Свій вибір обґрунтуйте.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

Тема: Штрихове кодування інформації. Кодування одиниць споживання кодами EAN-13.

Мета: Вивчити структуру штрихкодів позначок EAN-13, порядок розрахунку контрольної цифри коду та правила розміщення позначок на тарі і пакуванні.

Матеріальне забезпечення:

1. Нормативні документи: ДСТУ 3146 – 95 «Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Штрихкодів позначки EAN. Вимоги до побудови», ДСТУ 3147 – 95 «Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Формат та розташування штрихкодів позначок EAN на тарі та пакуванні товарної продукції».
2. Зразки штрихкодів позначок.

Питання для підготовки студентів до заняття:

1. Дайте визначення поняттям «штрихове кодування», «штриховий код», «штрихкодів позначка».
2. Перерахуйте основні переваги застосування штрихкодів позначок.
3. Охарактеризуйте основні компоненти штрихкодів позначки.
4. Структура стандартних форматів кодів EAN-13 та EAN-8.
5. Перерахуйте ознаки, за якими класифікують зчитувальні пристрої штрихкодів позначок.

Завдання 10.1. Ознайомтесь зі структурою штрихового коду EAN-13, наведеною на рисунку 10.1. Вивчіть структуру запропонованої Вам штрихкодів позначки (рисунок 10.2), вкажіть зони стабілізації, обмежувальні та роздільні знаки, знаки правої і лівої частини, контрольний знак.

Номери варіантів та завдань наведені у таблиці 10.1.

Таблиця 10.1 - Номери варіантів і завдань до заняття №10

№ варіанту	Номери завдань		№ варіанту	Номери завдань	
	Завдання 10.1, 10.2, 10.3	Завдання 10.4		Завдання 10.1, 10.2, 10.3	Завдання 10.4
1	1	1, 3	10	10	1, 4
2	2	1, 2	11	11	1, 5
3	3	1, 3	12	12	1, 6
4	4	1, 4	13	13	1, 4
5	5	1, 5	14	14	1, 5
6	6	1, 6	15	15	1, 6
7	7	1, 2	16	10	1, 2
8	8	1, 2	17	11	1, 2
9	9	1, 3	18	12	1, 3

Рисунок 10.1 - Структура штрихового коду EAN-13

Рисунок 10.2 – Варіанти штрихкодів позначок

Завдання 10.2. За даним варіантом штрихкової позначки (рисунок 10.2), ідентифікуйте нумерувальну організацію (країну-виробника або країни-виробники, яку або які вона представляє в GS1). Перелік Префіксів GS1 наведено тут: <https://gs1ua.org/ua/gs1-system/gs1-prefixes>.

Завдання 10.3. За даним варіантом штрихкової позначки (рисунок 10.2), визначте контрольну цифру коду. Приклад визначення контрольної цифри коду наведено нижче.

Визначення контрольної цифри за штриховим кодом EAN-13

Префікс коду			Код підприємства						Код товару			Контр. цифра
13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
4	8	2	9	8	7	6	5	4	3	2	1	5
3 розряди			9 розрядів									1 розряд

- 3 розряди – префікс коду EAN, що ідентифікує нумерувальну організацію (країну – виробника);
- 9 розрядів – цифровий код, який складається з коду підприємства і коду товару;
- 1 розряд – контрольна цифра.

Контрольна цифра коду розраховується в такий спосіб:

1. Нумерація позицій здійснюється справа наліво (таким чином контрольна цифра є на першій позиції).
2. Починаючи з позиції 2 складаємо через одну всі значення цифр (парні позиції): $1 + 3 + 5 + 7 + 9 + 8 = 33$.
3. Множити результат другого етапу на 3: $33 \cdot 3 = 99$.
4. Скласти всі значення цифр, що залишились, починаючи з позиції 3 (непарні позиції): $2 + 4 + 6 + 8 + 2 + 4 = 26$.
5. Скласти результати третього та четвертого етапів: $99 + 26 = 125$.
6. Контрольна цифра – це найменше число, яке треба додати до результату етапу 5, щоб отримати число, кратне 10: $125 + K = 130$, $K=5$. Ця цифра засвідчує достовірність зчитування штрихів сканером.

Завдання 10.4. Користуючись ДСТУ 3147 – 95 "Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Формат та розташування штрихкодів позначок EAN на тарі та пакуванні товарної продукції", вивчіть вимоги до розміщення штрихкодів позначок на тарі і пакуванні. Дайте відповіді на поставлені запитання відповідно до свого номеру варіанту.

1. Перерахуйте загальні вимоги до розміщення штрихкодів позначок на тарі і пакуванні.
2. Особливості розміщення штрихкодів позначок на одиницях постачання, що мають плоску поверхню.
3. Особливості розміщення

штрихкодів позначок на одиницях споживання та дрібних пакуваннях. 4. Особливості розміщення штрихкодів позначок на одиницях постачання, обгорнутих плівкою. 5. Особливості розміщення штрихкодів позначок на піддонах. 6. Особливості розміщення штрихкодів позначок на продукції, що має вигнуту поверхню.

Завдання 10.5. Оберіть будь-який штриховий код EAN-13, визначте нумерувальну організацію (країну-виробника) та розрахуйте контрольну цифру. Код прикладіть до роботи як додаток.

За результатами роботи зробіть висновки щодо недоліків використання штрихового кодування у торгівлі.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 11

Тема: Особливості застосування технічних регламентів в Україні.

Мета: Ознайомитися із основними положеннями застосування технічних регламентів в Україні.

Матеріальне забезпечення:

1. Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», № 124-VIII від 15 квітня 2015 року. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text>.

2. Реєстр технічних регламентів України. URL:
<https://astr.me.gov.ua/Docs/List/33009>.

Питання для підготовки студентів до заняття:

1. Охарактеризуйте сутність технічного регулювання.
2. Наведіть спільні та відмінні ознаки системи технічного регулювання в Україні та Європейському союзу.
3. Законодавча база технічного регулювання.
4. Дайте визначення поняттю "технічний регламент".
5. Наведіть основні ознаки класифікації технічних регламентів.

Завдання 11.1. Ознайомтеся із основними положеннями Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», що стосуються застосування технічних регламентів в Україні (статті 9 - 12).

Пройдіть тестування: <https://vseosvita.ua/test/start/vdq799>

Завдання 11.2. Ознайомтеся із офіційним реєстром технічних регламентів України (<https://astr.me.gov.ua/Docs/List/33009>).

Перерахуйте, яку інформацію про технічний регламент можна отримати з цього реєстру.

Завдання 11.3. Ознайомтеся із наведеною нижче класифікацією технічних регламентів (таблиця 11.1). Класифікуйте за наведеними ознаками запропонований Вам технічний регламент (таблиця 11.2).

Таблиця 11.1 – Ознаки класифікації технічних регламентів

№ п/п	Ознака класифікації	Класифікація
1	Залежно від вимог, які висувають технічні регламенти	Загальні технічні регламенти
		Спеціальні технічні регламенти
2	Залежно від термінів впровадження технічних регламентів	Звичайні
		Термінові
3	Залежно від предмета технічного регламенту	Щодо вимог до продукції
		Щодо вимог до безпеки
		На процедури оцінки відповідності
		Щодо вимог до екодизайну
		Щодо вимог до маркування
		Щодо електромагнітної сумісності
4	Залежно від виду нормативно-правового акта, яким затверджено технічний регламент	Закон України
		Постанова КМУ
		Наказ
		Гармонізований
5	Залежно від гармонізації з міжнародними/регіональними документами	Не гармонізований

Таблиця 11.2 – Варіанти завдань

№ варіанту	Завдання 11.2
1	Технічний регламент будівельних виробів, будівель і споруд
2	Технічний регламент водогрійних котлів, що працюють на рідкому чи газоподібному паливі
3	Технічний регламент засобів індивідуального захисту
4	Технічний регламент знаків безпеки і захисту здоров'я працівників
5	Технічний регламент обладнання, що працює під тиском
6	Технічний регламент піротехнічних виробів
7	Технічний регламент безпеки іграшок
8	Технічний регламент щодо неавтоматичних зважувальних приладів
9	Технічний регламент засобів вимірювальної техніки
10	Вимоги до продуктів з какао та шоколаду
11	Технічний регламент радіоблагоднання
12	Вимоги до видів цукрів, призначених для споживання людиною
13	Правила виробництва коньяків України
14	Вимоги до меду
15	Технічний регламент на косметичну продукцію
16	Метрологічні вимоги до фасованих товарів
17	Технічний регламент енергетичного маркування побутових електричних холодильників
18	Технічний регламент щодо вимог до екодизайну пилососів

Завдання 11.4. Ознайомтеся із запропонованим Вам технічним регламентом (таблиця 11.2) та перевірте його на відповідність змісту, формі та структурі технічних регламентів (таблиця 11.3). Зробіть висновки.

Таблиця 11.3 – Перевірка технічного регламенту на відповідність вимогам до змісту, форми та структури технічних регламентів

№ п/п	Критерій перевірки	Результати перевірки	Висновок про відповідність
1	Визначення видів продукції (чи процесів, чи методів виробництва) на які поширюється дія технічного регламенту	Навести весь перелік продукції, на яку поширюється дія регламенту	Відповідає/ не відповідає
2	Визначення видів продукції (чи процесів, чи методів виробництва) на які НЕ поширюється дія технічного регламенту (при потребі)	Навести весь перелік продукції, на яку не поширюється дія регламенту	Відповідає/ не відповідає
3	Технічні вимоги, яким повинна відповідати продукція	Навести узагальнений перелік технічних вимог (коротко перерахувати)	Відповідає/ не відповідає
4	Права та обов'язки суб'єктів господарювання		
4.1	щодо введення продукції в обіг	Вказати: є/ не має	Відповідає/ не відповідає
4.2	щодо надання продукції на ринку	Вказати: є/ не має	Відповідає/ не відповідає
4.3	щодо введення її в експлуатацію	Вказати: є/ не має	Відповідає/ не відповідає
5	Вимоги щодо надання супровідної інформації про продукцію для споживачів (наприклад, маркування, інструкції з користування)	Навести перелік необхідних супровідних документів	Відповідає/ не відповідає
6	Вимоги щодо здійснення державного ринкового нагляду стосовно продукції	Вказати: є/ не має	Відповідає/ не відповідає

У висновках запропонуйте способи підвищення інформативності офіційного реєстру технічних регламентів України.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №12

Тема: Інформаційні товарні знаки. Знаки відповідності.

Мета: Ознайомитися з основними видами інформаційних товарних знаків, а також з правилами використання знака відповідності технічним регламентам.

Матеріальне забезпечення:

1. Постанова КМУ №1184 від 30.12.2015 «Про затвердження форми, опису знака відповідності технічним регламентам, правил та умов його нанесення» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1184-2015-%D0%BF#Text>)

Питання для підготовки студентів до заняття:

1. Сутність поняття «оцінка/оцінювання відповідності».
2. Принципи оцінки відповідності.
3. Класифікація видів оцінки відповідності.
4. Декларація про відповідність.
5. Знаки відповідності у системі УкрСЕПРО та знаки відповідності вимогам технічних регламентів.

Завдання 12.1. Ознайомтесь з інформаційними знаками, наведеними у таблиці 12.1. Розшифруйте запропоновані позначення.

Таблиця 12.1 – Умовні позначення на упаковці товарів

Знак	Опис
	
	
	
	
	
	

Знак	Опис
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	

Завдання 12.2. Ознайомтеся із класифікацією інформаційних товарних знаків залежно від виконуваної функції (за проф. Ніколаєвою М.А.), наведеною у таблиці 12.2. Віднесіть наведені у додатку Г інформаційні товарні знаки до певної групи.

Таблиця 12.2 – Класифікація та характеристика інформаційних товарних знаків

№ п/п	Група знаків залежно від виконуваної функції	Характеристика групи	Приклади інформаційних товарних знаків
1	Товарні знаки	Спеціальні позначення, які дають змогу суб'єктам ринку відрізнити товари одних виробників від однорідних товарів інших виробників (буква "R" означає зареєстрований товарний знак; наприклад "Корона", "Рівень" тощо)	
2	Знаки зазначення місця походження товару	Будь-яке графічне позначення, що прямо чи опосередковано вказує на географічне місце походження товару (наприклад написи, "вироблено в Україні" – мовний знак; немовні – зображення Біг-Бена – Лондон; сфінкс – Єгипет – викликають асоціацію з певним місцем)	
3	Маніпуляційні	(від фр. Manipulation – складна дія, яка	

№ п/п	Група знаків залежно від виконуваної функції	Характеристика групи	Приклади інформаційних товарних знаків
	знаки	виконується руками) – це умовні позначення, які призначені для інформування споживачів та фахівців про способи оптимального поводження з товарами	
4	Експлуатаційні знаки	Це сукупність умовних позначень (здебільшого піктограм і символів), які призначені для інформування споживачів та фахівців про правила експлуатації (способи догляду, монтажу і наладки) непродовольчих товарів. Щодо продтоварів доцільніше вживати термін знаки споживання, оскільки вони інформують покупця про оптимальні умови їх зберігання, правила приготування і вживання	
5	Екологічні знаки (або еко-знаки)	Це умовні позначення у вигляді символів, емблем та піктограм, які подають інформацію про екологічну чистоту споживчих товарів, про екологічну безпеку при їх виробництві, експлуатації, використанні та утилізації (в основному стандарти ISO серії 14000). Їх поділяють на такі групи: 1) – екознаки, які присвоюються виробам національними екологічними асоціаціями, товариствами, об'єднаннями та іншими уповноваженими на це організаціями; 2) – знаки рециркуляції (повторної переробки); 3 – відображають небезпеку предмета для навколишнього середовища	
6	Попереджувальні знаки	Призначені для інформування споживачів про безпеку споживання чи експлуатації потенційно небезпечних товарів, шляхом попередження про можливу небезпеку або вказівкою до дій щодо її попередження	
7	Знаки відповідності та якості	Сукупність різноманітних позначень (переважно у вигляді символів та емблем), які інформують споживача про те, що якість (рівень якості) даного виробу відповідає певним встановленим вимогам	
8	Власне інформаційні товарні знаки	Це сукупність умовних позначень (піктограм, символів), призначених для інформування споживачів і фахівців про особливості окремих споживчих властивостей товарів або матеріалів, з яких вони виготовлені, про специфіку їх призначення, конструкційні особливості, видовий чи модельний асортимент	
9	Розмірні знаки	Це сукупність цифр, чисел і символів, що призначені для позначення конкретних фізичних величин, що інформують споживачів та фахівців про кількісні характеристики товарів	
10	Компонентні знаки	Це сукупність умовних позначень, що інформують споживача про види сировини, матеріалів чи інших речовин, які входять до	

№ п/п	Група знаків залежно від виконуваної функції	Характеристика групи	Приклади інформаційних товарних знаків
		складу виробу (продукту)	
11	Штрихові коди	комбінація послідовно розташованих паралельних штрихів та інтервалів між ними, розміри та розташування яких встановлено певними правилами. Це своєрідний засіб передачі інформації на шляху від виробника до споживача	

Завдання 12.3. Використовуючи Постанову КМУ №1184 від 30.12.2015 «Про затвердження форми, опису знака відповідності технічним регламентам, правил та умов його нанесення», ознайомтеся з особливостями використання знака відповідності технічним регламентам в Україні. Дайте відповіді на поставлені запитання.

1. З якою метою використовують знак відповідності технічним регламентам?
2. Яке зображення знака відповідності технічним регламентам?
3. Що означають цифри, які вказуються під знаком відповідності технічним регламентам?

Завдання 12.4. Ознайомтеся зі знаками відповідності різних країн, наведеними у додатку Д. Вкажіть, які із наведених знаків ви зустрічали на товарах.

У висновках обґрунтуйте доцільність використання у торгівлі інформаційних товарних знаків.

4 Список рекомендованих інформаційних джерел

1. ДСТУ 1.1:2015 (ISO/IEC Guide 2:2004, MOD) "Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Словник термінів". URL: https://quality.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/dstu_1_1_2015.pdf.
2. ДСТУ 3146 – 95 «Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Штрихкодіві позначки EAN. Вимоги до побудови».
3. ДСТУ 3147 – 95 «Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Формат та розташування штрихкодівіх позначок EAN на тарі та пакованні товарної продукції».
4. Закон України "Про стандартизацію", № 1315-VII від 5.06.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>.
5. Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», № 124-VIII від 15 квітня 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text>.
6. Каталог ДП «Укрметртестстандарт». URL: <http://csm.kiev.ua/nd/nd.php>.
7. Машта Н.О., Бенчук О.П., Бенчук Г.П., Акімова Л.М., Дейнега О.В. Основи стандартизації, метрології та управління якістю: Навчальний посібник. Рівне: О.Зень, 2015. 394 с. URL: <http://repository.rshu.edu.ua/id/eprint/9995>.
8. Наказ державного комітету статистики №396 від 23.12.2011 «Про затвердження Методологічних основ та пояснень до позицій Класифікації видів економічної діяльності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0396832-11#n14>.
9. Національний класифікатор України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності», затверджений наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики № 457 від 11.10.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>.
10. Національний класифікатор України НК 004:2020 «Український класифікатор нормативних документів», затверджений наказом Міністерства економіки України № 905 від 18.05.2020. URL: <http://uas.org.ua/ua/services/standartizatsiya/nk-004-2020-ukrayinskiy-klasifikator-normativnih-dokumentiv/>.
11. Національний орган стандартизації - Державне підприємство "Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості (УкрНДНЦ)" URL: <http://uas.org.ua/ua/>
12. Офіційний каталог нормативних документів України. URL: <http://katalog.uas.org.ua/>.
13. Полікарпов І.С., Шумський О.В. Товарна інформація: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 616 с.
14. Постанова КМУ №1184 від 30.12.2015 «Про затвердження форми, опису знака відповідності технічним регламентам, правил та умов його нанесення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1184-2015-%D0%BF#Text>.
15. Реєстр технічних регламентів України. URL: <https://astr.me.gov.ua/Docs/List/33009>.

16. Сайт науково-інформаційного центру «Леонорм». URL: <http://www.leonorm.com.ua/>.
17. Сервіс для визначення кодів видів економічної діяльності за КВЕД-2005 та КВЕД-2010. URL: http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html.

Особливості застосування міжнародної системи вимірювань SI

Таблиця А.1 – Основні одиниці міжнародної системи вимірювань SI

Величина		Одиниці SI		
Найменування	Розмірність	Найменування одиниці	Позначення	
			міжнародне	українське
Довжина	L	метр	m	м
Маса	M	кілограм	kg	кг
Час	T	секунда	S	с
Сила електричного струму	I	Ампер	A	А
Термодинамічна температура	Θ	Кельвін	K	К
Кількість речовини	N	моль	mol	моль
Сила світла	J	кандела	cd	кд

і двох додаткових:

- 1) одиниця плоского кута - радіан;
- 2) одиниця тілесного кута - стерadian.

У міжнародній торгівлі існує потреба у тому, щоб забезпечити максимально можливу чіткість при використанні одиниць вимірювання не тільки для виконання комерційних контрактів, але і для застосування законів і правил, що регламентують процедури міжнародної торгівлі.

У зв'язку з цим у 1875 році у Севрі, Франція, було створене Міжнародне бюро мір і ваг (МБМВ). Створення Бюро було передбачене в Метричній конвенції, підписаній у зазначеному році на першій Генеральній конференції з мір та ваг.

У 1960 році на 11 Генеральній конференції з мір та ваг була прийнята Міжнародна система одиниць, скорочено іменована SI.

Ці та інші міжнародні зусилля мали на меті сприяти кращому взаєморозумінню між торговельними партнерами, поліпшенню умов митного очищення і забезпечення можливості порівняння зовнішньоторговельних і транспортних статистичних даних.

У тих країнах, де була впроваджена Міжнародна система одиниць, національні одиниці вимірювання були приведені у відповідність з мірами і вагами інших країн, що використовують одиниці SI. У країнах, де все ще переважають інші системи, для загальних цілей торгівлі, транспорту і статистики використовуються одиниці виміру, відмінні від одиниць SI. З метою можливості співставлення у сфері статистики міжнародної торгівлі і транспорту були розроблені коефіцієнти переводу одиниць однієї системи вимірювань у відповідні одиниці іншої системи.

На сьогодні при розрахунках варто користуватися Міжнародною системою одиниць, скорочено – SI (система інтернаціональна). Це єдина універсальна система, яка пов'язує одиниці механічних, теплових, електричних та інших фізичних величин. Вона побудована на 7 основних одиницях та 2 похідних. Одиниці, які встановлюються довільно і незалежно одна від одної називаються основними, а ті, які виводяться з формул, називаються похідними

Переваги (особливості) міжнародної системи одиниць SI.

- система охоплює усі сфери вимірювань і тому є універсальною, на відміну від інших систем;
- дає змогу відмовитися від значної кількості позасистемних додаткових одиниць вимірювання;
- система SI є когерентною - у ній усі похідні одиниці величин можуть бути отримані за допомогою визначальних рівнянь з числовими коефіцієнтами рівними одиниці;
- як основні, так і похідні одиниці вимірювання системи SI зручні для практичного використання;
- значна кількість одиниць системи SI (метр, секунда, кілограм, ампер) використовувалась задовго до введення системи SI, а тому її введення не викликало ускладнень та значних фінансових витрат;
- істотно підвищився рівень точності вимірювань, тому що основні одиниці (еталони) можуть бути відтворені точніше, ніж одиниці інших систем.

Проте, перехід на систему SI в багатьох країнах викликав чимало труднощів. Наприклад: <https://www.youtube.com/watch?v=shmXHuz9sMs&t=15s>

Вихідні дані до виконання завдання 2.4

№ варіанту	№ виробу	Кількість									
		деталей					найменувань деталей				
		Стандартних, n_c	Уніфікованих, n_y	Запозичених, n_z	Оригінальних, n_o	Разом, n	Стандартних, n_{sc}	Уніфікованих, n_{sy}	Запозичених, n_{sz}	Оригінальних, n_{so}	Разом, n_n
1	1	126	1150	537	51		81	607	250	32	
	2	130	1220	548	65		82	600	200	53	
	3	260	2060	1303	371		93	600	254	189	
2	1	120	1144	531	45		75	602	244	26	
	2	126	1194	542	59		76	594	194	47	
	3	253	2054	1297	365		87	594	248	183	
3	1	140	1134	521	35		65	592	234	16	
	2	116	1184	532	49		66	584	184	37	
	3	243	2044	1287	355		77	584	238	173	
4	1	140	1164	551	65		85	622	264	46	
	2	146	1214	562	79		86	614	214	67	
	3	273	2074	1317	385		107	614	268	203	
5	1	135	1159	546	60		80	617	259	41	
	2	141	1209	557	74		81	609	209	62	
	3	268	2069	1312	380		102	609	263	198	
6	1	124	1148	535	49		79	605	248	30	
	2	130	1198	546	63		80	598	198	51	
	3	257	2058	1301	369		91	598	252	187	
7	1	120	1144	531	45		75	601	24	26	
	2	126	1194	542	59		76	594	194	47	
	3	253	2054	1300	365		87	594	248	183	
8	1	130	1154	541	55		85	611	254	36	
	2	136	1204	552	69		86	604	204	57	
	3	263	2064	131	375		97	604	100	193	
9	1	128	1152	539	52		83	609	252	34	
	2	134	1202	550	67		84	602	202	55	
	3	261	2062	1305	273		95	602	254	191	
10	1	118	1142	529	42		73	599	242	24	
	2	124	1192	540	57		74	592	192	45	
	3	251	2052	1295	263		85	592	244	181	
11	1	139	1265	591	56		89	668	275	35	
	2	143	1342	603	72		90	660	220	58	
	3	286	2266	1433	408		102	660	279	208	
12	1	132	1258	584	50		83	662	268	29	
	2	139	1313	596	65		84	653	213	52	
	3	278	2259	1427	402		96	653	273	201	
13	1	154	1247	573	39		72	651	257	18	
	2	128	1302	585	54		73	642	202	41	
	3	267	2248	1416	391		85	642	262	190	

№ варіанту	№ виробу	Кількість									
		деталей					найменувань деталей				
		<i>стандартних, n_с</i>	<i>уніфікованих, n_у</i>	<i>запозичених, n_з</i>	<i>оригінальних, n_о</i>	<i>разом, n</i>	<i>стандартних, n_{сн}</i>	<i>уніфікованих, n_{ун}</i>	<i>запозичених, n_{зн}</i>	<i>оригінальних, n_{он}</i>	<i>разом, n_н</i>
14	1	154	1280	606	72		94	684	290	51	
	2	161	1335	618	87		95	675	235	74	
	3	300	2281	1449	424		118	675	295	223	
15	1	149	1275	601	66		88	679	285	45	
	2	155	1330	613	81		89	670	230	68	
	3	295	2276	1443	418		112	670	289	218	
16	1	136	1263	589	54		87	666	273	33	
	2	143	1318	601	69		88	658	218	56	
	3	283	2264	1431	406		100	658	277	206	
17	1	132	1258	584	50		83	661	26	29	
	2	139	1313	596	65		84	653	213	52	
	3	278	2259	1430	402		96	653	273	201	
18	1	143	1269	595	61		94	672	279	40	
	2	150	1324	607	76		95	664	224	63	
	3	289	2270	144	413		107	664	110	212	
19	1	169	1267	600	57		91	670	277	37	
	2	150	1500	600	100		92	662	222	61	
	3	300	2800	1500	300		105	662	279	210	

Приклад визначення коду основного виду діяльності підприємства з використанням методу top-down

Підприємство здійснює наступні види економічної діяльності і відома частка доданої вартості, створювана кожним з них:

№ п/п	Назва класу	Частка доданої вартості, %
1	Виробництво сталевих бочок і подібних контейнерів	10%
2	Виробництво двигунів і турбін, крім авіаційних, автотранспортних і мотоциклетних двигунів	6%
3	Виробництво ручних електромеханічних і пневматичних інструментів	5%
4	Виробництво машин і устаткування для виготовлення харчових продуктів і напоїв, перероблення тютюну	23%
5	Виробництво машин і устаткування для виготовлення паперу та картону	8%
6	Діяльність посередників у торгівлі машинами, промисловим устаткуванням, суднами та літаками	7%
7	Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами й устаткуванням	28%
8	Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах	13%

Метод top-down

Етап 1. Визначити коди КВЕД кожного виду економічної діяльності та розписати їх структуру у вигляді таблиці.

Назва класу	Частка доданої вартості, %	Секція	Розділ	Група	Клас
Виробництво сталевих бочок і подібних контейнерів	10%	С	25	25.9	25.91
Виробництво двигунів і турбін, крім авіаційних, автотранспортних і мотоциклетних двигунів	6%	С	28	28.1	28.11
Виробництво ручних електромеханічних і пневматичних інструментів	5%	С	28	28.2	28.24
Виробництво машин і устаткування для виготовлення харчових продуктів і напоїв, перероблення тютюну	23%	С	28	28.9	28.93

Назва класу	Частка доданої вартості, %	Секція	Розділ	Група	Клас
Виробництво машин і устаткування для виготовлення паперу та картону	8%	C	28	28.9	28.95
Діяльність посередників у торгівлі машинами, промисловим устаткуванням, суднами та літаками	7%	G	46	46.1	46.14
Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами й устаткуванням	28%	G	46	46.6	46.61
Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах	13%	M	71	71.1	71.12

Етап 2. Визначити частку доданої вартості кожної секції:

Секція C – $10 + 6 + 5 + 23 + 8 = 52\%$

Секція G – $7 + 28 = 35\%$

Секція M – 13%

Оскільки частка доданої вартості секції C є найбільшою, далі визначення коду КВЕД буде здійснюватись у межах цієї секції.

Етап 3. У межах секції C визначити розділ, частка доданої вартості якого є найбільшою.

Розділ 25 – 10%

Розділ 28 – $6 + 5 + 23 + 8 = 42\%$

Оскільки частка доданої вартості розділу 28 є найбільшою, далі визначення коду КВЕД буде здійснюватись у межах цього розділу.

Етап 4. У межах розділу 28 визначити групу, частка доданої вартості якої є найбільшою.

Група 28.1 – 6%

Група 28.2 – 5%

Група 28.9 – $23 + 8 = 31\%$

Оскільки частка доданої вартості групи 28.9 є найбільшою, далі визначення коду КВЕД буде здійснюватись у межах цієї групи.

Етап 5. У межах групи 28.9 визначити клас, частка доданої вартості якого є найбільшою.

Клас 28.93 – 23%

Клас 28.95 – 8% .

Оскільки частка доданої вартості класу 28.93 є найбільшою, то основним видом економічної діяльності підприємства буде «Виробництво машин і устаткування для виготовлення харчових продуктів і напоїв, перероблення тютюну».

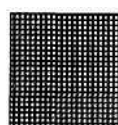
ІНФОРМАЦІЙНІ ТОВАРНІ ЗНАКИ

1

2

3

4

5

6

7

8

XXL

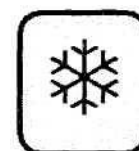
9

10

11

12

13

14

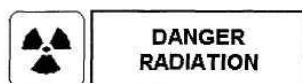
15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

ЗНАКИ ВІДПОВІДНОСТІ РІЗНИХ КРАЇН

Російська Федерація

Республіка Білорусь

Республіка Молдова

Польща

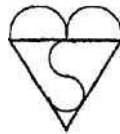
Чехія

Китайська Народна
Республіка

Великобританія

Великобританія

Німеччина

Італія

Туреччина

Канада

Національні знаки відповідності різних країн

ЗВ директивам
Європейського Союзу

ЗВ електротехнічних
виробів стандартам
CENELEC

ЗВ CEN/CENELEC при
добровільній
сертифікації

Транснаціональні знаки відповідності

Навчальне видання

Методичні вказівки
до виконання практичних занять з дисципліни
«Стандартизація і сертифікація продукції та послуг»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за спеціальностями 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 281 «Публічне
управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання

Укладач: МАШТА Надія Олександрівна